

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 523

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 5 iunie 2024

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
D E C R E T E		
922.	— Decret privind acreditarea unui ambasador	2
923.	— Decret privind eliberarea din funcție a unui procuror	2
924.	— Decret privind eliberarea din funcție a unui procuror	2
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
	Decizia nr. 81 din 14 februarie 2024 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 539 din Codul de procedură penală	3–7
	Decizia nr. 218 din 10 aprilie 2024 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 — Codul muncii.....	8–12
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE		
230.	— Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale privind modificarea Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 73/2024 pentru aprobarea cuantumului unitar al plăților directe aferente cererilor de plată depuse în anul 2023, finanțate din Fondul european de garantare agricolă prin intervențiile din cadrul Planului strategic PAC 2023—2027	13–15

D E C R E T E**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI****D E C R E T****privind acreditarea unui ambasador**

În temeiul prevederilor art. 91 alin. (2) și ale art. 100 din Constituția României, republicată,

având în vedere propunerea Guvernului,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamna Olivia Todorean, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al României în Republica Arabă Egipt, se acreditează și în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Republica Djibouti, cu reședința la Cairo.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU

București, 5 iunie 2024.
Nr. 922.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind eliberarea din funcție a unui procuror**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 201 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 40 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii,

având în vedere Hotărârea Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 685/2024,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamna Vălimăreanu Carmen-Elena, procuror în cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism — Biroul Teritorial Vâlcea, se eliberează din funcție ca urmare a pensionării.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 5 iunie 2024.
Nr. 923.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind eliberarea din funcție a unui procuror**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. c), art. 100 alin. (1) și ale art. 134 alin. (1) din Constituția României, republicată, ale art. 201 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 40 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii,

având în vedere Hotărârea Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 687/2024,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamna Drumea Monica-Mariana, procuror la Parchetul de pe lângă Judecătoria Hârșova, având gradul profesional corespunzător parchetului de pe lângă tribunal, delegată în funcția de prim-procuror la această unitate de parchet, se eliberează din funcție ca urmare a pensionării.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 5 iunie 2024.
Nr. 924.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 81

din 14 februarie 2024

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 539 din Codul de procedură penală

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitre-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scântei	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 539 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Costin Gabriel Șocarici în Dosarul nr. 23.292/3/2018 al Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, de Istvan Peter Gerenyi în Dosarul nr. 1.933/83/2019 al Tribunalului Satu Mare — Secția I civilă, respectiv de Valentin Roșculeț în Dosarul nr. 92/118/2020 al Tribunalului Constanța — Secția I civilă și care formează obiectul dosarelor Curții Constituționale nr. 1.761D/2020, nr. 1.810D/2020, respectiv nr. 2.236D/2020.

2. Dezbaterile au avut loc la data de 28 noiembrie 2023, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii, și au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, în temeiul dispozițiilor art. 57 și ale art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, precum și ale art. 396 din Codul de procedură civilă, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 30 ianuarie 2024, dată la care, constatând că nu sunt prezenți toți judecătorii care au participat la dezbateri, în temeiul art. 58 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și al art. 56 alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, Curtea a amânat pronunțarea la data de 14 februarie 2024, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

3. Prin Încheierea din 18 septembrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 23.292/3/2018, **Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 539 din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată de Costin Gabriel Șocarici într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului prin care a fost criticată hotărârea primei instanțe civile sub aspectul respingerii cererii de chemare în judecată cu motivarea că din actele dosarului nu rezultă că privarea de libertate s-a efectuat în mod nelegal, nefiind întrunite condițiile prevăzute de art. 539 alin. (1) din Codul de procedură penală, deși în cauza penală autorul a fost achitat.

4. Prin Încheierea din 23 iulie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 1.933/83/2019, **Tribunalul Satu Mare — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală.** Excepția a fost ridicată de Istvan Peter Gerenyi cu ocazia soluționării acțiunii civile având ca obiect reparare a pagubei în cazul privării nelegale de libertate, având în vedere faptul că printr-o sentință penală autorul a fost achitat.

5. Prin Sentința civilă nr. 1.981 din 3 septembrie 2020, astfel cum a fost îndreptată prin Încheierea din camera de consiliu din 13 ianuarie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 92/118/2020, **Tribunalul Constanța — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală în interpretarea dată prin Decizia nr. 15 din 18 septembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii raportat la art. 21 din Constituție.** Excepția a fost ridicată de Valentin Roșculeț cu ocazia soluționării acțiunii civile având ca obiect repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate, având în vedere că, printr-o sentință penală, s-a dispus achitarea autorului excepției, în temeiul art. 16 lit. a) din Codul de procedură penală.

6. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorii acesteia susțin, în esență, că normele procesual penale criticate sunt neconstituționale în măsura în care se interpretează că au dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale de libertate în cursul unui proces penal doar persoanele împotriva cărora s-a desfășurat un proces penal în cursul căruia au fost dispuse măsuri privative de libertate, independent de soluția pronunțată pe fond, iar privarea de libertate a fost stabilită prin încheierea judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investite cu judecarea cauzei, însă nu se aplică și persoanelor împotriva cărora s-a desfășurat un proces penal în cursul căruia au fost dispuse măsuri privative de libertate, iar, prin hotărârea definitivă a instanței de judecată investite cu judecarea cauzei, s-a dispus achitarea. Susțin că, din pronunțarea unei hotărâri de achitare, după finalizarea definitivă a unui proces penal, rezultă caracterul nelegal al privării de libertate și, implicit, dreptul de a solicita repararea pagubei materiale sau a daunelor morale rezultate din aplicarea acestor măsuri. În situația în care privarea nelegală de libertate a fost stabilită, după caz, prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investite cu judecarea cauzei, aceste elemente pot constitui, eventual, temeiuri pentru efectuarea de verificări în privința săvârșirii infracțiunii de represiune nedreaptă, de către organele judiciare care au dispus măsurile, cu toate consecințele ce decurg din aceasta, nicidecum fine de neprimire

a cererii de acordare de despăgubiri pe calea unei acțiuni civile, izvorâte din prevederile art. 539 din Codul de procedură penală. Susțin că normele procesual penale sunt neconstituționale, întrucât nu este legal a se aprecia că o persoană supusă unor măsuri privative de libertate în cursul unui proces penal, la finalul căruia s-a dispus achitarea, are la îndemnă doar procedura de drept comun, prevăzută de art. 252 și art. 253 din Codul civil sau art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care reglementează consecințele încălcării unor drepturi personale nepatrimoniale, precum dreptul la imagine, demnitate, inclusiv dreptul la viață privată, întrucât, aceeași lege, în speță Codul de procedură penală, în baza căruia s-au luat măsurile privative de libertate, trebuie să prevadă remedii pentru înlăturarea consecințelor produse ca urmare a aplicării greșite a prevederilor sale. Mai mult, contrar dispozițiilor constituționale și convenționale invocate, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a dispus, prin Decizia nr. 15 din 18 septembrie 2017, că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate trebuie constatat explicit prin actele jurisdicționale prevăzute în cuprinsul acestuia. Hotărârea judecătorească de achitare, prin ea însăși, nu poate constitui temei al stabilirii caracterului nelegal al măsurii privative de libertate. În aceste condiții, susțin că exercitarea acțiunii civile pentru obținerea unei juste despăgubiri pentru persoana care a fost arestată preventiv și apoi achitată definitiv este imposibilă, iar prevederile art. 5 paragraful 5 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și art. 21 și art. 52 alin. (3) din Constituție rămân doar un temei teoretic, imposibil de înțeles pentru persoana arestată preventiv și apoi achitată definitiv. Observă că prevederile art. 5 paragraful 5 din Convenție garantează dreptul la despăgubiri în situația lipsirii nelegale de libertate, fără a-l condiționa de existența unei hotărâri judecătorești anterioare, prin care să se constate nelegalitatea reținerii sau arestării. În concluzie, susțin că limitarea impusă de norma procesual penală criticată creează o barieră reală și efectivă care împiedică accesul celui vătămat prin arestarea sa, în cadrul unui proces în care a fost apoi achitat definitiv, să se adreseze instanței de judecată pentru a obține o justă despăgubire.

7. Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, reținând, în acest sens, că dispozițiile legale criticate nu îngăduiesc accesul liber la justiție, ci instituie condițiile de exercitare a acestui drept, în acord cu dispozițiile art. 52 alin. (3) din Constituție, care statuează că răspunderea statului pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare este stabilită în condițiile legii.

8. Tribunalul Satu Mare — Secția I civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Reține că voința legislativă exprimată la nivel fundamental, prin referendum național, atât în anul 1991, cât și în anul 2003, dar și la nivel organic, în anul 2004 [cu ocazia adoptării Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, prin care s-a reglementat răspunderea civilă obiectivă și solidară, prin art. 16 alin. (1) al acestei legi] sau în anul 2009 [cu ocazia adoptării Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, prin care s-a reglementat răspunderea civilă obiectivă, prin art. 1.372 alin. (3), art. 1.374 sau prin art. 1.384 alin. (2) partea finală din Codul civil în vigoare], s-a manifestat în mod constant, unitar și consecvent, în sensul instituirii principiului potrivit căruia, în ipoteza încălcării unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale de către

autorități statale (inclusiv în ipoteza unor prejudicii cauzate prin erori judiciare, privarea de libertate a unei persoane — cu respectarea exigențelor procedurale instituite în această materie — urmată de achitarea sa în mod definitiv, în mod deosebit pentru considerentul că „fapta nu există”, circumscriindu-se, dincolo de orice rigori terminologice și definiții legale, noțiunii de „eroare judiciară”, în accepțiunea sa uzuală, obișnuită) statul român garantează repararea prejudiciului astfel produs persoanei vătămate, independent de dovedirea prealabilă de către aceasta din urmă a oricărei culpe a reprezentanților autorităților publice. În mod deosebit, reține că se remarcă, în acest sens, două prevederi constituționale, în speță dispozițiile art. 52 alin. (3) și, respectiv, art. 53 alin. (2) partea finală, a căror coroborare impune concluzia unei viziuni unitare de ordin legislativ fundamental și în acord cu „spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989” [conform prevederilor art. 1 alin. (3) din Constituția României, anterior evocat]. În ipoteza producerii unor erori judiciare pe fondul exercitării funcției cu bună-credință sau cu o neglijență scuzabilă din partea magistraților, răspunderea patrimonială a statului subzistă totuși, iar verificarea aspectelor care vizează buna sau reaua-credință a magistraților, precum gradul de vinovăție al neglijenței lor în exercitarea funcției se prezintă a fi, întotdeauna, subsecvent respectivei angajări a răspunderii patrimoniale, fără să o condiționeze și, mai ales, fără să incumbe persoanei victimă a erorii judiciare evocate. Reține că, potrivit art. 53 alin. (1) din Constituție, „*Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns (...)*”, are loc în anumite ipoteze excepționale, în partea finală a alin. (2) prevăzându-se că măsura restrângerii acestor drepturi fundamentale trebuie „*(...) aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății*”. Or, condiționarea reparării prejudiciului încercat de către o persoană față de care s-a luat o măsură preventivă în cursul unei proceduri judiciare penale, procedură la finalul căreia s-a statuat în mod definitiv în sensul achitării, de dovedirea de către respectiva persoană a caracterului nelegal al măsurii preventive astfel dispuse în privința sa este de natură să aducă atingere tocmai existenței dreptului său la repararea acestui prejudiciu. Astfel, în condițiile în care dreptul persoanei vătămate la despăgubiri se naște în mod cert și neechivoc abia la momentul rămânerii definitive a hotărârii sale de achitare, în condițiile în care măsura preventivă în discuție s-a dispus și a fost cenzurată sub aspectul legalității sale, în mod evident, anterior pronunțării respectivei achitări, căile procedurale rămase la îndemână pentru eventuala reanalizare a legalității măsurii preventive în cauză (după o primă statuare judecătorească în sensul legalității lor, legalitate analizată însă prin raportare la premise diferite, în absența circumstanțelor factuale ulterioare și prevalente, aceea a survenirii achitării) se prezintă a fi pur iluzorii, golind astfel de conținut dreptul la repararea prejudiciului pricinuit prin măsura preventivă astfel dispusă. Observă că, atâta vreme cât procedura judiciară penală având ca obiect strict luarea unei măsuri preventive și cenzurarea legalității acesteia în condițiile procedurale specifice nu are o existență de sine stătătoare, ci se subsumează inițierii și derulării unui proces penal având ca finalitate angajarea răspunderii penale a persoanei față de care se solicită măsura preventivă în discuție, rezultă că și caracterul „just” sau „injust” al acesteia, din perspectiva obligației asumate la nivel constituțional de către statul român de reparare a eventualului prejudiciu încercat de respectiva persoană prin limitările și constrângerile determinate de aplicarea măsurii preventive în cauză urmează a fi analizat tot prin raportare la gradul sau nivelul de atingere a unei asemenea finalități. Prin urmare, în

cazul unui eșec — de o anumită amploare, în această ipoteză — al procesului penal (în speță, achitarea pentru motivul că fapta imputată nu există, ori că ea nu a fost săvârșită de către inculpat, ori nu este incriminată ca infracțiune, ori îi lipsește unul dintre elementele sale constitutive ca infracțiune, ori alte temeuri legale de achitare, după caz), limitarea exercițiului unor drepturi și libertăți ale unei persoane față de care s-a luat o măsură preventivă în cursul procesului penal evocat, oricât de legală, procedurală, temeinică și aparent justificată ar fi fost aceasta, se impune a fi analizată, în planul angajării răspunderii patrimoniale instituite prin art. 52 alin. (3) din Constituție, tot prin raportare la soluția stabilită în mod definitiv în cadrul procedurii judiciare de angajare a răspunderii penale care a fundamentat instituirea respectivei măsuri preventive. Astfel că, examinând conformitatea dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, prin prisma reglementărilor de ordin constituțional prezentate anterior și a raționamentului juridic expus în cele ce precedă, instanța concluzionează în sensul aprecierii că norma juridică evocată contravine prevederilor din Constituție invocate de către autor, îndeosebi a celor cuprinse în art. 1 alin. (3), art. 22 alin. (1), art. 26 alin. (1), art. 52 alin. (1) și (3) și art. 53 alin. (2).

9. **Tribunalul Constanța — Secția I civilă**, contrar prevederilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 37/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, nu și-a exprimat opinia în ceea ce privește temeinicia excepției de neconstituționalitate.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

11. **Guvernul**, în punctul său de vedere, formulat în Dosarul nr. 1.761D/2020, apreciază că excepția de neconstituționalitate este, în principal, inadmisibilă, iar, în subsidiar, neîntemeiată. Cât privește soluția de respingere ca inadmisibilă a excepției de neconstituționalitate, reține că autorul nu formulează o veritabilă critică de neconstituționalitate, respectiv nu critică textele legale avute în vedere de excepție pentru ceea ce acestea prevăd, ci pentru ceea ce acestea nu prevăd, criticând în realitate o omisiune legislativă în materia reparării prejudiciului produs prin erori judiciare. În ceea ce privește soluția de respingere ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate, invocă Decizia Curții Constituționale nr. 417 din 14 octombrie 2004, apreciind că motivele reținute de instanța de control constituțional sunt aplicabile *mutatis mutandis* excepției de neconstituționalitate referitoare la dispozițiile art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, având în vedere faptul că acestea din urmă au preluat soluția legislativă prevăzută de art. 504 alin. 3 din Codul de procedură penală din 1968, în ceea ce privește privarea de libertate în mod nelegal.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 539 din Codul de procedură penală, având următorul cuprins: „(1) *Are dreptul la repararea pagubei și persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată nelegal de libertate.*

(2) *Privarea nelegală de libertate trebuie să fie stabilită, după caz, prin ordonanță a procurorului, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți sau a judecătorului de cameră preliminară, precum și prin încheierea definitivă sau hotărârea definitivă a instanței de judecată investită cu judecarea cauzei.*”

15. În susținerea neconstituționalității normelor procesuale penale criticate, autorii excepției de neconstituționalitate invocă dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5) care consacră valorile supreme în statul de drept, precum și obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, ale art. 16 alin. (1) privind dreptul la apărare, ale art. 21 alin. (1) și (3) privind accesul liber la justiție, precum și dreptul părților la un proces echitabil, ale art. 22 alin. (1) referitor la dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, ale art. 23 alin. (6) și (7) privind libertatea individuală, ale art. 26 alin. (1) referitor la viața intimă, familială și privată, ale art. 52 alin. (3) privind dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, ale art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și ale art. 124 privind înfăptuirea justiției. Totodată, invocă și prevederile art. 5 paragraful 5 referitor la dreptul la libertate și la siguranță și ale art. 6 paragraful 1 referitor la dreptul la un proces echitabil, din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, ulterior sesizării sale cu prezenta excepție, soluția legislativă din cuprinsul art. 539 din Codul de procedură penală, care exclude dreptul la repararea pagubei în cazul privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, conform art. 16 alin. (1) lit. a)—d) din Codul de procedură penală, sau prin achitare a fost constatată ca fiind neconstituțională prin Decizia nr. 136 din 3 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 494 din 12 mai 2021.

17. Problema de drept cu caracter de noutate analizată de Curte cu acel prilej viza existența unei măsuri preventive privative de libertate dispuse potrivit legii [respectiv care îndeplinește cerințele de legalitate cuprinse în Codul de procedură penală și art. 5 paragraful 1 lit. c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale], dar care devine nedreaptă ca urmare a unei soluții de respingere pe fond a acuzației în materie penală formulate (paragraful 25 din Decizia nr. 136 din 3 martie 2021).

18. În expunerea argumentelor care au fundamentat această soluție de admitere, Curtea Constituțională a analizat prevederile art. 539 din Codul de procedură penală în contextul interpretării date de Înalta Curte de Casație și Justiție atât prin Decizia nr. 15 din 18 septembrie 2017, pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii — și invocată și în prezenta cauză —, cât și prin Decizia nr. 11 din 17 aprilie 2019, pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală al aceleiași instanțe supreme, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613 din 24 iulie 2019. Reținând cele stabilite în prima decizie menționată, și anume faptul că hotărârea judecătorească de achitare, prin ea însăși, nu poate constitui temei al stabilirii caracterului nelegal al măsurii privative de libertate, prin cea de-a doua decizie indicată

s-a stabilit, în continuare, cu privire la caracterul nelegal al măsurii preventive privative de libertate, că acesta nu poate fi dedus din soluția pronunțată în rezolvarea conflictului de drept penal de către instanța investită cu soluționarea în fond a cauzei, ci trebuie constatat de organele competente prin raportare la prevederile legale aplicabile în materie. Așadar, nelegalitatea măsurii preventive privative de libertate trebuie demonstrată și trebuie să rezulte din încălcări determinate ale legii, adică nerespectarea condițiilor legale de luare, prelungire ori menținere a măsurii preventive (paragrafele 28 și 29 din Decizia nr. 136 din 3 martie 2021).

19. Curtea Constituțională a conchis, în aceste circumstanțe, că soluția de clasare dată conform art. 16 alin. (1) lit. a)—d) din Codul de procedură penală sau de achitare nu califică, în mod explicit sau implicit, privarea de libertate dispusă în cursul procesului penal ca fiind nelegală, ceea ce înseamnă că prevederile art. 539 din Codul de procedură penală exclud dreptul persoanei la repararea pagubei în considerarea acestei ipoteze (paragraful 30 din Decizia nr. 136 din 3 martie 2021).

20. Curtea a mai reținut că art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, în interpretarea Deciziei nr. 15 din 18 septembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, paragrafele 34 și 35, permite, de principiu, constatarea caracterului nelegal al privării de libertate din cursul procesului penal numai de către instanța penală, ceea ce înseamnă că instanței civile îi rămâne competența de a judeca acțiunea pentru repararea pagubei pe baza constatărilor instanței penale, fără a putea, însă, valorifica, sub acest aspect, o hotărâre de achitare din moment ce privarea de libertate nu este considerată nelegală prin însăși hotărârea pronunțată (paragraful 33 din Decizia nr. 136 din 3 martie 2021).

21. Curtea a reținut, în consecință, că, deși libertatea individuală a persoanei a fost limitată în cursul procesului penal, limitare care s-a dovedit în final a fi injustă/nedreaptă, persoana în cauză este exclusă de la procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale, prejudiciul suferit rămânând nereparat. Prin urmare, Curtea a examinat dacă un asemenea caz de excludere a răspunderii statului corespunde exigențelor art. 1 alin. (3), ale art. 23 alin. (1) și ale art. 52 alin. (3) teza întâi din Constituție.

22. În considerentele referitoare la dreptate, ca valoare supremă a statului român menționată expres de art. 1 alin. (3) din Constituție, Curtea a arătat, în esență, că orice acțiune a statului, chiar legală fiind, dacă prin finalitatea ei devine injustă/nedreaptă pentru cetățean, trebuie însoțită de un remediu normativ corespunzător în vederea restabilirii stării de dreptate atât în privința persoanei în cauză, cât și pentru societate. Prin urmare, evaluarea acțiunii statului strict dintr-o perspectivă legalistă — subsumată în mod mecanic respectării procedurilor legale — poate duce la o concluzie falacioasă în analiza constituționalității normei juridice. De aceea, ea trebuie realizată și din perspectiva fundamentelor care stau la baza existenței statului. Întrucât valorile supreme consacrate prin art. 1 alin. (3) din Constituție reprezintă garanții juridice fundamentale pentru asigurarea supremației Constituției, rezultă că acestea sunt standarde de referință primordiale în cadrul controlului de constituționalitate a normei juridice și, în consecință, trebuie valorizate în mod corespunzător (paragraful 39 din Decizia nr. 136 din 3 martie 2021). Prin urmare, orice limitare a drepturilor și libertăților fundamentale trebuie însoțită de un set de garanții care să asigure societatea, pe de o parte, că măsura

etică nu numai că nu este arbitrară, ci este și justă, iar, pe de altă parte, că, în cazul unor erori de apreciere ale statului, remediu existent este unul apt să corecteze nedreptatea săvârșită. De aceea, raportat la libertatea individuală, devine axiomatic faptul că, dacă s-a făcut dreptate pe fondul acuzației în materie penală, fiind constatată netemeinicia sa, efectele actului de dreptate se repercutează în mod inevitabil și asupra măsurilor preventive privative de libertate luate în cursul procesului penal, ceea ce implică necesitatea existenței unui remediu judiciar de natură a corecta suferința expiată (paragraful 40 din Decizia nr. 136 din 3 martie 2021).

23. Astfel, faptul că privarea de libertate se dovedește a fi injustă și nedreaptă de abia la sfârșitul procesului penal nu înseamnă că nu a fost injustă și nedreaptă chiar la momentul dispunerii ei și că, prin urmare, persoana supusă măsurii nu ar fi fost nedreptățită (paragraful 38 din Decizia nr. 136 din 3 martie 2021).

24. În consecință, din moment ce statul a aplicat unul dintre mecanismele care justifică o derogare permisă de la inviolabilitatea libertății individuale și ulterior s-a dovedit că acuzația în materie penală adusă nu a fost aptă să răstoarne prezumția de nevinovăție, acțiunea inițială a statului nu poate fi calificată decât ca o faptă nejustificată și, în consecință, ilicită, care angajează răspunderea sa delictuală în temeiul art. 1.349 din Codul civil, astfel că ea trebuie valorizată în procedura specială reglementată de art. 539 din Codul de procedură penală. Soluția dată/pronunțată pe fondul acuzației în materie penală, favorabilă persoanei acuzate, nu o privează de statutul de persoană prejudiciată și nu compensează daunele aduse persoanei sale prin privarea sa de libertate dispusă în cursul procesului penal, întrucât această soluție nu are natura juridică a unei despăgubiri, ci, din contră, generează un drept la despăgubire. Totodată, statul nu se poate exonera de această răspundere nici dacă dovedește că fiecare dintre prepușii săi a acționat legal. Astfel, este angajată o răspundere obiectivă a statului la repararea pagubei suferite de către persoana în cauză, având ca temei obligația statului de a garanta buna funcționare a serviciului public al justiției (paragraful 41 din Decizia nr. 136 din 3 martie 2021).

25. Având în vedere soluția de achitare pronunțată în cauză în care s-a ridicat excepția, Curtea a conchis că dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (3) care reglementează dreptatea ca valoare supremă a statului român și ale art. 23 alin. (1) referitoare la inviolabilitatea libertății individuale sunt intrinsec legate și trebuie privite în mod coroborat, ele reprezentând temeiul pentru justificarea răspunderii delictuale a statului pentru prejudiciul cauzat persoanei supuse unei măsuri preventive privative de libertate. A reținut, prin urmare, că încălcarea inviolabilității libertății individuale în cazul analizat constituie o eroare judiciară în sensul art. 52 alin. (3) teza întâi din Constituție, dar nu din perspectiva aprecierii judecătorului cauzei, care s-a bazat pe materialul probator existent în cauză, ci din perspectiva soluției procesului. Astfel, este inadmisibil ca o persoană achitată să continue să suporte stigmatul privării de libertate la care a fost supusă, fără a i se face o necesară reparație atât materială, cât și morală. De aceea, condiționarea dreptului la despăgubiri strict de caracterul nelegal al măsurii privative de libertate este de natură să limiteze sfera de aplicare a dispozițiilor art. 52 alin. (3) teza întâi coroborat cu art. 23 alin. (1) și art. 1 alin. (3) din Constituție în condițiile în care, în temeiul acestor dispoziții constituționale, și soluția de achitare/clasare dată pe fondul acuzației în materie penală angajează răspunderea statului pentru privarea de libertate (paragrafele 43 și 44 din Decizia nr. 136 din 3 martie 2021).

26. Raportând circumstanțele cauzelor în care s-a invocat prezenta excepție la Decizia nr. 136 din 3 martie 2021, Curtea reține că autorii excepției au formulat acțiuni în despăgubire pe rolul instanței civile, în care au invocat hotărâri judecătorești de achitare, pronunțate în cauze penale. Într-una din cauze, excepția a fost invocată în apelul formulat de autor, prin care a fost criticată hotărârea primei instanțe civile sub aspectul respingerii cererii de judecată, cu motivarea că din actele dosarului nu rezultă că privarea de libertate s-a efectuat în mod nelegal, nefiind întrunite condițiile prevăzute de art. 539 alin. (1) din Codul de procedură penală.

27. Așadar, din motivarea excepției de neconstituționalitate formulate rezultă că autorii acesteia deduc caracterul nelegal al măsurii reținerii în condițiile în care au beneficiat, la finalul procesului penal, de soluția de achitare și pretind, în consecință, despăgubiri.

28. În aceste circumstanțe, Curtea constată că Decizia nr. 136 din 3 martie 2021, intervenită ulterior invocării prezentei excepții, profită autorilor acesteia prin aceea că le permite ca, în baza soluției de achitare pronunțate în beneficiul lor, să aibă deschis dreptul la despăgubiri, pretins direct în fața instanței civile, ipoteză ce nu era prevăzută, la data formulării acțiunilor civile, nici de art. 538 și nici de art. 539 din Codul de procedură penală. Prin urmare, în lumina considerentelor și soluției pronunțate prin Decizia nr. 136 din 3 martie 2021, obligatorii conform art. 147 alin. (4) din Constituție, autorii prezentei excepții nu mai sunt obligați să demonstreze caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate, fiind suficientă, așadar, invocarea soluției de achitare printr-o hotărâre judecătorească definitivă, în condițiile arătate în cele ce urmează.

29. Având în vedere că, potrivit art. 29 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, „nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale” și ținând cont de faptul că Decizia nr. 136 din 3 martie 2021, mai sus menționată, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, ulterior sesizării instanței de contencios constituțional în prezentele cauze, se impune, în

acord cu jurisprudența în materie a Curții, respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, ca devenită inadmisibilă.

30. Deși în cauzele de față Curtea va pronunța o soluție procedurală de respingere ca devenită inadmisibilă a excepției, se impune precizarea că, potrivit jurisprudenței constituționale în materie, decizia de admitere constituie și în prezentele cauze motiv de revizuire a hotărârii instanței judecătorești, dacă litigiul a fost definitiv soluționat în timp ce excepția de neconstituționalitate se afla, spre soluționare, pe rolul Curții Constituționale, deoarece aceasta a fost ridicată anterior publicării Deciziei nr. 136 din 3 martie 2021 în Monitorul Oficial al României, Partea I. În consecință, soluția procedurală în cauza de față nu împiedică, ci, din contră, dă posibilitatea valorificării deciziei de admitere menționate în condițiile arătate (a se vedea, de exemplu, Decizia nr. 301 din 5 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 558 din 28 iulie 2014, paragraful 20, Decizia nr. 497 din 7 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 839 din 18 noiembrie 2014, paragraful 32, Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2016, sau Decizia nr. 212 din 9 aprilie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 640 din 2 august 2019, paragraful 36). În același sens, prin Decizia nr. 126 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 185 din 11 martie 2016, paragraful 33, Curtea a statuat că o decizie de constatare a neconstituționalității unei prevederi legale trebuie să profite, în formularea căii de atac a revizuirii, numai acelei categorii de justițiabili care a invocat excepția de neconstituționalitate în cauze soluționate definitiv până la publicarea în Monitorul Oficial a deciziei prin care se constată neconstituționalitatea, precum și autorilor aceleiași excepții, invocate anterior publicării deciziei Curții, în alte cauze, soluționate definitiv, acest lucru impunându-se din nevoia de ordine și stabilitate juridică. Prin urmare, autorii prezentei excepții au posibilitatea, în condițiile precizate anterior, ca, pe calea revizuirii întemeiate pe prezenta decizie, să beneficieze de efectele juridice ale Deciziei nr. 136 din 3 martie 2021.

31. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 539 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Costin Gabriel Șocarici în Dosarul nr. 23.292/3/2018 al Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, de Istvan Peter Gerenyi în Dosarul nr. 1.933/83/2019 al Tribunalului Satu Mare — Secția I civilă, respectiv de Valentin Roșculeț în Dosarul nr. 92/118/2020 al Tribunalului Constanța — Secția I civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, Tribunalului Satu Mare — Secția I civilă și Tribunalului Constanța — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 14 februarie 2024.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Mihaela Ionescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 218

din 10 aprilie 2024

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 — Codul muncii

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciocină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Claudia-Margareta Krupenschi	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 — Codul muncii, excepție ridicată de Federația Națională a Sindicatelor din Electricitate Phoenix din Călărași în Dosarul nr. 5.811/2/2021 al Curții de Apel București — Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.990D/2022.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 19 martie 2024, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, în temeiul prevederilor art. 57 și ale art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, pentru o mai bună studiere a problemelor ce au format obiectul dezbaterii, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 10 aprilie 2024, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

3. Prin Încheierea din 6 iunie 2022, pronunțată în Dosarul nr. 5.811/2/2021, **Curtea de Apel București — Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 — Codul muncii**. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Federația Națională a Sindicatelor din Electricitate Phoenix din Călărași într-o cauză având ca obiect soluționarea unei acțiuni în contencios administrativ formulată în contradictoriu cu Guvernul României, prin care au fost solicitate despăgubiri materiale și morale în cuantum de 100 de lei pentru vătămările produse membrilor de sindicat prin adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021.

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2021 încalcă art. 41 alin. (2) din Constituție, referitor la protecția socială a muncii, deoarece elimină obligația de informare în scris a angajaților microîntreprinderilor cu privire la atribuțiile înscrise în fișa postului. Fișa postului reprezintă înscrisul complementar al contractului individual de muncă în care sunt precizate în mod exhaustiv natura și conținutul competențelor, responsabilităților, atribuțiilor și sarcinilor de serviciu proprii funcției sau ocupației, iar angajatorul are obligația de informare cu privire la aceasta

anterior încheierii sau modificării contractului individual de muncă. Fișa postului face parte din contractul individual de muncă (este anexă la acesta), iar conținutul său este rezultatul negocierii și acordului de voință dintre părți, cel puțin în raport cu momentul inițial al stabilirii raportului de muncă, astfel că este nelegală modificarea unilaterală a fișei postului ce conduce la schimbarea esențială a felului muncii. Or, lipsa acestei informări sub formă scrisă atrage o serie de consecințe în planul dreptului la protecție socială a muncii, angajatul aflându-se în imposibilitatea dovedirii atribuțiilor stabilite cu angajatorul, a încălcării drepturilor sale și a comportamentului discreționar al angajatorului. Relația de muncă devine astfel una lipsită de orice predictibilitate, angajații fiind la dispoziția angajatorului, care va putea oricând să impună sarcini excesive. De asemenea, stabilirea atribuțiilor postului exclusiv verbal conduce la imposibilitatea ca angajații microîntreprinderilor să probeze îndeplinirea atribuțiilor. Modificarea legislativă poate aduce prejudicii și angajatorilor care, în cazul unui conflict de muncă, în lipsa unui document în formă scrisă, se vor afla în imposibilitatea exercitării dreptului la apărare. În sensul celor susținute este indicată Decizia Curții Constituționale nr. 408 din 3 mai 2012.

5. Dispozițiile articolului unic pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2021 contravin și principiului egalității și al nediscriminării, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție, deoarece doar angajații microîntreprinderilor nu beneficiază de dreptul de a li se comunica în scris fișa postului, fără ca în nota de fundamentare a actului normativ criticat să fie reținut vreun motiv obiectiv și rezonabil care să justifice exceptarea acestora de la exercițiul dreptului de a fi informați printr-un document scris cu privire la atribuțiile lor.

6. Noua soluție legislativă introdusă la art. 241 din Codul muncii generează, la rândul său, încă o discriminare cu privire la aceeași categorie de angajați, întrucât, spre deosebire de alți angajați, aceștia nu beneficiază de prevederile unui regulament intern întocmit de angajator, fiind astfel lipsiți de garanțiile generale pe care un asemenea act administrativ cu caracter normativ le asigură pentru protecția socială a muncii.

7. Se mai susține că lipsa de armonizare a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021 cu dreptul Uniunii Europene conduce la încălcarea prevederilor constituționale ale art. 11, 20 și 148, fiind indicată în acest sens Directiva Consiliului nr. 91/533/CEE a Consiliului din 14 octombrie 1991 privind obligația angajatorului de a informa lucrătorii asupra condițiilor aplicabile contractului sau raportului de muncă, act european cu relevanță constituțională prin prisma obiectului său de reglementare, circumscris dreptului fundamental la protecția socială a muncii.

8. Se mai susține și încălcarea art. 115 alin. (4) și (6) din Constituție, deoarece intervenția pe calea unei ordonanțe de urgență în domeniul rezervat legilor organice poate avea loc numai în condițiile stabilite de normele constituționale mai sus menționate. Or, actul normativ criticat, prin care se modifică o lege organică, afectează în sens negativ dreptul la protecția socială a muncii și principiul egalității în drepturi a salariaților din microîntreprinderi. Se mai precizează că atât Consiliul Legislativ,

cât și Consiliul Economic și Social au avizat negativ proiectul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021, evidențind neconstituționalitatea acestuia.

9. Curtea de Apel București — Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal apreciază că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021 sunt neconstituționale, fiind contrare art. 16 alin. (1), art. 41 alin. (2) și art. 115 alin. (6) din Legea fundamentală.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate ridicată.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 — Codul muncii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 474 din 6 mai 2021, având următorul conținut:

„Articol unic

Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 17, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

«(4) Elementele din informarea prevăzută la alin. (3) trebuie să se regăsească și în conținutul contractului individual de muncă, cu excepția fișei postului pentru salariații microîntreprinderilor definite la art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare, pentru care specificarea atribuțiilor postului se poate face verbal.»

2. La articolul 17, după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alineatul (4¹), cu următorul cuprins:

«(4¹) Prin excepție de la prevederile alin. (4), la solicitarea scrisă a salariatului, angajatorul este obligat să îi comunice în scris fișa postului cu specificarea atribuțiilor postului.»

3. La articolul 119, alineatul (2) se modifică și va avea cu următorul cuprins:

«(2) Pentru salariații mobili, salariații care desfășoară muncă la domiciliu și salariații microîntreprinderilor definite la art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 346/2004, cu modificările și completările ulterioare, angajatorul ține evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat în condițiile stabilite cu salariații prin acord scris, în funcție de activitatea specifică desfășurată de către aceștia.»

4. Articolul 241 se modifică și va avea următorul cuprins:

«Art. 241

Regulamentul intern se întocmește de către angajator, cu excepția microîntreprinderilor definite la art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 346/2004, cu modificările și completările ulterioare, cu consultarea sindicatului sau a reprezentanților salariaților, după caz.»

14. Ulterior sesizării Curții Constituționale, actul normativ criticat a fost abrogat prin Legea nr. 275/2022 privind respingerea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 — Codul muncii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 961 din 3 octombrie 2022.

15. Prevederile constituționale invocate de autoarea excepției în susținerea acesteia sunt cele ale art. 11 — *Dreptul internațional și dreptul intern*, ale art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, ale art. 20 — *Tratatul internațional privind drepturile omului*, ale art. 41 alin. (2) privind dreptul salariaților la măsuri de protecție socială, ale art. 115 alin. (6) privind condițiile în care Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență și ale art. 148 alin. (2) referitor la prioritatea față de dispozițiile contrare din legile interne a tratatelor constitutive ale Uniunii Europene și a celorlalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională observă că, deși Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2021 nu mai este în prezent în vigoare, fiind respinsă prin Legea nr. 275/2022, în speță este aplicabilă Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, care permite exercitarea controlului de constituționalitate asupra unui text de lege abrogat ulterior sesizării Curții, dacă acesta continuă să producă efecte juridice în cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate. Cât privește aceste efecte juridice, Curtea reține că, în cauză, autoarea excepției, Federația Națională a Sindicatelor din Electricitate Phoenix din Călărași, a reclamat faptul că după intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021, membrilor de sindicat (angajați în cadrul microîntreprinderilor) le-au fost aduse prejudicii ca urmare a încheierii unor acte adiționale la contractele individuale de muncă, modificări apte să creeze abuzuri din partea angajatorilor. Chiar dacă în speță nu sunt evocate acte administrative cu caracter unilateral emise în temeiul ordonanței de urgență criticate, care să reprezinte, la rândul lor, temeiul de drept al pretinsului prejudiciu, Curtea reține că autoarea excepției are, în termenii Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.154 din 7 decembrie 2004, calitatea de organism social interesat, îndreptățit prin lege (Legea dialogului social nr. 62/2011, în prezent abrogată, și Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, în vigoare) și prin statutul propriu la acțiuni în justiție promovate pentru apărarea drepturilor membrilor săi, ce decurg din legislația muncii, contractele colective de muncă și contractele individuale de muncă. În temeiul dispozițiilor art. 8 alin. (1¹) și (1²) din Legea nr. 554/2004, aceste persoane juridice de drept privat se pot adresa justiției pentru anularea actului administrativ, invocând încălcarea unui interes legitim public numai în subsidiar, în măsura în care vătămarea interesului legitim public decurge logic din încălcarea dreptului subiectiv sau a interesului legitim privat. În cazul particular al ordonanțelor guvernamentale, art. 9 alin. (5) din aceeași lege permite formularea acțiunii în contencios administrativ, care poate avea ca obiect acordarea de despăgubiri pentru prejudiciile cauzate prin ordonanțe ale Guvernului, așa cum este și situația în speță. Instanța de judecată investită cu soluționarea litigiului este cea competentă să aprecieze în concret îndeplinirea tuturor condițiilor mai sus enunțate, Curtea Constituțională limitându-se, în exercitarea controlului posterior de constituționalitate, la a considera că în cauză este îndeplinită, de principiu, condiția aplicabilității Deciziei nr. 766 din 15 iunie 2011, precitată, sub aspectul producerii efectelor juridice ulterior abrogării textului/actului normativ criticat.

17. În ceea ce privește fondul excepției de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta este întemeiată pentru motivele ce se vor arăta în continuare.

18. Curtea reține că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2021 a operat patru intervenții legislative asupra a trei articole din Codul muncii prin care, în esență, era vizată situația salariaților microîntreprinderilor definite la art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 681 din 29 iulie 2004, adică a acelor întreprinderi mici și mijlocii care au până la 9 salariați și realizează o cifră de afaceri anuală netă sau dețin active totale de până la 2 milioane euro, echivalent în lei.

19. Dintre cele patru intervenții legislative, trei instituiau anumite excepții cu privire la această categorie de salariați, excepții referitoare la: (i) anexarea la contractul individual de muncă a fișei postului, informațiile referitoare la atribuțiile din fișa postului putând fi comunicate salariatului *verbal*; la solicitarea scrisă a angajatului, angajatorul era obligat să îi comunice acestuia în scris fișa postului, cu specificarea atribuțiilor postului [alin. (4) și (4¹) ale art. 17 din Codul muncii, modificate prin art. unic pct. 1 și 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2021], și (ii) consultarea sindicatului sau a reprezentanților salariaților, după caz, la întocmirea de către angajator a regulamentului intern (art. 241 din Codul muncii, modificat prin art. unic pct. 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2021). Așadar, actul normativ criticat, instituind aceste excepții, îi excludea pe salariații microîntreprinderilor de la drepturile mai sus arătate.

20. În jurisprudența sa, Curtea a reținut în mod constant că o componentă esențială a dreptului la muncă o reprezintă protecția socială a muncii, ce cuprinde, la rândul său, aspectele prevăzute în art. 41 alin. (2) din Constituție (Decizia nr. 312 din 8 iulie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 797 din 30 august 2004), aceasta avându-și sorgintea în prevederile art. 1 alin. (3) din Constituție (Decizia nr. 252 din 18 septembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 736 din 19 noiembrie 2001), care consacră principiul statului social (cu privire la acest concept constituțional, a se vedea Decizia nr. 1.594 din 14 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 909 din 21 decembrie 2011). Protecția socială a muncii este o noțiune bivalentă, fiind reglementată atât ca drept fundamental din perspectiva cetățeanului (Decizia nr. 269 din 12 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 525 din 21 iunie 2005), cât și ca obligație din perspectiva statului în vederea apărării persoanei aflate într-o poziție de inferioritate economică în cadrul raportului de muncă (Decizia nr. 356 din 5 iulie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 825 din 13 septembrie 2005). Cu privire la garanțiile drepturilor fundamentale la muncă și la protecția socială a muncii, Curtea a stabilit că acestea vizează reglementarea legală a raporturilor de muncă, asigurarea stabilității acestora, a drepturilor și obligațiilor angajatorilor și ale angajaților, ele având menirea, pe de o parte, să asigure desfășurarea raporturilor juridice de muncă într-un cadru legal, judicios și echitabil, apărarea deopotrivă a intereselor legitime, atât ale angajatorilor, cât și ale salariaților (Decizia nr. 506 din 4 octombrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 982 din 4 noiembrie 2005), și, pe de altă parte, să împiedice angajatorii să dispună, din propria inițiativă, încetarea raporturilor de muncă în mod abuziv, nelegal și nejustificat și, corelativ, să asigure exercitarea dreptului la apărare al salariaților împotriva oricăror măsuri nelegale sau neîntemeiate (Decizia nr. 205 din 26 iunie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 588 din 19 septembrie 2001, sau Decizia nr. 252 din 18 septembrie

2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 736 din 19 noiembrie 2001).

21. În ceea ce privește determinarea sferei de cuprindere normativă a drepturilor fundamentale garantate de art. 41 alin. (2) din Constituție, Curtea Constituțională a reținut, în esență, că legiuitorul constituant a oferit legiuitorului ordinar o anumită marjă de apreciere prin utilizarea sintagmei finale „*alte situații specifice, stabilite prin lege*”, alături de enumerarea concretă a elementelor componente ale dreptului la muncă și la protecție socială (respectiv securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională). Teza finală a textului constituțional invocat permite configurarea și structurarea acestuia într-un mod dinamic, permițând adaptarea sa la noile realități economice sau sociale care intervin în evoluția societății, în considerarea faptului că dreptul este viu și că drepturile fundamentale nu au o existență abstractă, în contextul în care înseși conceptele constituționale sunt supuse la rândul lor unei viziuni interpretative evolutive. Așadar, Curtea a stabilit, din interpretarea integrală și coroborată a normelor cuprinse în art. 41 alin. (2) din Constituție, faptul că enumerarea elementelor componente ale dreptului la muncă și la protecție socială a muncii nu este exhaustivă, acestea configurând un standard minim și obligatoriu de protecție a dreptului, legiuitorul ordinar având posibilitatea adaptării conținutului dreptului la alte situații specifice.

22. În distincția dintre elementele definitorii componente ale dreptului la muncă și la protecție socială de sorginte constituțională, pe de o parte, și cele care au o natură pur legală, pe de altă parte, Curtea a constatat că informarea și consultarea angajaților au drept premisă existența unor raporturi de muncă, plasate, la rândul lor, în sfera de protecție a dreptului la muncă, drept consacrat de art. 41 alin. (1) din Constituție; în consecință, obligația legiuitorului de a institui măsuri concrete de informare și consultare a angajaților vizează, din punct de vedere temporal, perioada cuprinsă între începerea și încetarea raporturilor de muncă, astfel încât în tot acest interval angajatorul trebuie să se manifeste activ în îndeplinirea cu bună-credință a acestora. Rezultă că nici informarea, nici consultarea angajaților nu pot fi calificate decât ca măsuri ce protejează partea aflată pe o poziție de inferioritate din punct de vedere economic în relațiile sociale de muncă și, îndeosebi, în raporturile sale cu angajatorul. Așadar, Curtea a constatat că informarea și consultarea angajaților reprezintă veritabile măsuri de protecție socială a muncii. Mai mult, analizând și reglementările internaționale în materia protecției sociale a muncii, Curtea a statuat că, pe lângă elementele esențiale componente ale dreptului la protecția socială a muncii menționate expres în cuprinsul tezei a doua a art. 41 alin. (2) din Constituție, conținutul normativ al acestui drept-cadru este definit și prin posibilitatea constituționalizării pe calea jurisprudenței Curții Constituționale a măsurilor de protecție socială a muncii reglementate prin tratate internaționale, precum și a celor prevăzute prin lege ca urmare a unor obligații internaționale asumate de statul român sau a necesității reglementării unor măsuri cu un impact social-economic deosebit (a se vedea, pe larg, Decizia nr. 64 din 24 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 28 aprilie 2015, paragrafele 20—29).

23. Curtea reține că în prezenta cauză este criticată exceptarea salariaților unei microîntreprinderi, instituită prin art. unic pct. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2021, de la regula generală potrivit căreia salariații au dreptul de a obține fișa postului în formă scrisă. Curtea observă că acesta este un drept al salariatului, corelativ obligației

reglementate de art. 17 alin. (1)—(4) din Codul muncii, potrivit căreia angajatorul are obligația de informare a persoanei selectate în vederea angajării/salariatului cu privire la clauzele esențiale pe care intenționează să le înscrie în contract sau să le modifice. Informarea trebuie să aibă loc anterior încheierii sau modificării contractului individual de muncă și se consideră îndeplinită de către angajator la momentul semnării contractului individual de muncă sau a actului adițional, după caz. Printre clauzele esențiale despre care salariatul sau viitorul salariat trebuie să fie informat se numără și funcția/ocupația conform specificației Clasificării ocupațiilor din România sau altor acte normative, *precum și fișa postului, cu menționarea atribuțiilor postului*. Majoritatea elementelor din această informare, printre care și cea privind fișa postului, trebuie să se regăsească și în *conținutul contractului individual de muncă*.

24. Potrivit art. 15¹ lit. a) și art. 16 alin. (1) din Codul muncii, reprezintă muncă nedeclarată primirea la muncă a unei persoane *fără încheierea contractului individual de muncă în formă scrisă*, cel târziu în ziua anterioară începerii activității, iar obligația de încheiere a contractului individual de muncă în formă scrisă revine angajatorului. Totodată, art. 16 alin. (3) din același cod prevede că angajatorul este obligat ca, anterior începerii activității, să *înmâneze salariatului un exemplar din contractul individual de muncă*.

25. Din examinarea textelor anterior menționate din Codul muncii, Curtea reține că acestea materializează unele măsuri legale concrete prin care este garantat dreptul la informare al salariatului, ca parte componentă a drepturilor fundamentale ale salariaților la protecția socială a muncii, în acord cu normele imperative ale art. 41 alin. (2) din Constituție. Informarea prealabilă a viitorului angajat cu privire la elementele esențiale ale contractului individual de muncă sau a salariatului despre noile atribuții ca urmare a schimbării felului muncii și comunicarea acestor informații în formă scrisă, în cuprinsul contractului de muncă sau al unui act adițional/complementar, reprezintă măsuri esențiale de protecție a persoanei aflate într-o poziție de inferioritate economică în cadrul raportului de muncă. Funcția ocupată de angajat și atribuțiile specifice acestei funcții, înscrise în fișa postului, sunt elementele-cheie ale contractului de muncă, indisolubil legate între ele și care materializează însuși obiectul muncii/serviciului prestat de angajat în relația cu angajatorul. Curtea Constituțională a statuat în jurisprudența sa că unul dintre principiile care stau la baza dreptului la muncă este stabilitatea raporturilor juridice care iau naștere odată cu încheierea contractului individual de muncă, acest principiu decurgând din obligația statului de a crea cadrul legislativ menit să asigure salariaților siguranța și garanția păstrării locului de muncă (Decizia nr. 1.039 din 9 iulie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 582 din 21 august 2009). Prin urmare, excluderea unui salariat de la aceste drepturi fundamentale aferente protecției sociale a muncii echivalează cu încălcarea art. 41 alin. (2) din Constituție.

26. Curtea observă că ipoteza legală cuprinsă la articolul unic pct. 1 și 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2021, potrivit căreia salariatului i se comunică *verbal* informațiile din fișa postului, putând obține fișa postului în scris doar dacă formulează în acest sens o solicitare în formă scrisă, nu este aptă să garanteze într-o măsură acceptabilă/adekvată dreptul salariatului la informare, deoarece lasă posibilitatea angajatorului de a nu întocmi deloc fișa postului, de vreme ce existența sa scriptică depinde în mod efectiv și exclusiv de solicitarea expresă a angajatului. Or, înmânarea către angajat a contractului de muncă și a actelor adiționale, care formează un tot unitar, la momentul semnării acestora și, în consecință, deținerea acestor documente reprezintă un drept al angajatului, nu o posibilitate condiționată de o altă acțiune expresă a sa, corelativ obligației angajatorului prevăzute la art. 16 alin. (3) din

Codul muncii, mai sus menționată, drept garantat din perspectiva art. 41 alin. (2) din Constituție.

27. Lipsa fișei postului din cuprinsul sau ca anexă a contractului de muncă — act care, potrivit art. 16 alin. (1) și art. 16¹ alin. (2) din Codul muncii, se încheie în mod obligatoriu în formă scrisă și se păstrează, în copie, la locul de muncă, pe suport hârtie sau pe suport electronic — periclitează în mod grav drepturile salariatului și pune sub semnul imprevizibilității întreaga desfășurare a raportului de muncă, putând da naștere unui comportament arbitrar sau chiar abuziv al angajatorului. Totodată, lipsa acestui document în formă scrisă poate afecta derularea procedurilor prevăzute de lege în cazul unui litigiu de muncă, având în vedere obligația angajatorului de a pune la dispoziția instanței de judecată sau a reclamantilor documentele care îi sunt solicitate în calitate de emitent.

28. Principiul egalității și al nediscriminării, consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție, garantează aplicarea unui tratament juridic egal unor situații care în mod obiectiv sunt identice sau asemănătoare, diferențele de regim juridic fiind permise numai în măsura în care sunt justificate prin prisma unor condiții care, în mod rațional, sunt în mod evident diferite.

29. Față de aceste exigențe de sorginte constituțională ale principiului mai sus menționat, Curtea reține că, potrivit notei de fundamentare, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2021 a fost adoptată în contextul epidemiologic creat de virusul SARS-CoV-2 și a avut în vedere măsuri necesare de flexibilizare și adaptare a relațiilor de muncă (debirocratizare) cu privire la cele circa 500.000 de microîntreprinderi cu până la 9 salariați, măsuri care, prin natura lor, au rolul să contribuie la dezvoltarea mediului de afaceri și la crearea locurilor de muncă în raport cu evoluția dinamicii pieței muncii. Guvernul consideră, în acest sens, că este necesar „să se acorde angajatorului care are statut de microîntreprindere anumite alternative la soluția legislativă actuală”.

30. Curtea consideră că situația excepțională și motivele invocate de legiuitorul delegat pentru adoptarea actului normativ criticat nu justifică însă, într-o manieră obiectivă și rezonabilă, natura discriminatorie a măsurilor reglementate exclusiv cu privire la salariații microîntreprinderilor, doar aceștia fiind excluși, spre deosebire de toți ceilalți salariați, de la dreptul de a fi informați în scris cu privire la fișa postului și de a fi consultați la întocmirea regulamentului intern al unității angajatoare. Or, contextul pandemiei de COVID-19 și intenția de adaptare la realitățile pieței muncii și de debirocratizare consistentă a procedurilor subsecvente raporturilor de muncă, pe care Guvernul le invocă pentru a justifica adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021, sunt argumente generale, aplicabile în egală măsură tuturor subiectelor de drept ale raporturilor de muncă, nu numai angajaților din cadrul microîntreprinderilor. Prin urmare, măsurile adoptate nu se justifică prin prisma destinatarilor săi. Pe de altă parte, aceste măsuri duc la vulnerabilizarea/fragilizarea unei întregi categorii de angajați — cea a salariaților din microîntreprinderi —, concomitent cu potențarea poziției dominante a angajatorilor din cele aproximativ 500.000 de microîntreprinderi din țară vizate de actul normativ criticat, ceea ce determină incontestabil o slăbire a standardului de protecție socială a muncii pentru un număr semnificativ de angajați, fără a fi justificată această necesitate la nivelul dinamicii pieței muncii. Prin urmare, Curtea reține și încălcarea art. 16 alin. (1) prin raportare la art. 41 alin. (2) din Constituție.

31. În ceea ce privește dreptul la consultare al salariaților, Curtea a reținut în jurisprudența sa în materie că și acesta reprezintă o veritabilă măsură de protecție socială a muncii (Decizia nr. 64 din 24 februarie 2015, precitată). Dreptul salariatului de a participa, într-o formă sau alta, la elaborarea regulamentului intern aplicabil în unitatea angajatoare face parte

din sfera drepturilor care, prin natura lor, garantează obligația activă a statului de a asigura protecția socială a muncii de care salariatul se bucură în virtutea art. 41 alin. (2) din Constituție. Având în vedere că în regulamentul intern sunt înscrise elemente determinante pentru desfășurarea raportului de muncă (precum drepturile și obligațiile angajatorului și ale salariaților, condițiile de promovare, abaterile și sancțiunile disciplinare, procedura disciplinară sau criteriile și procedura de evaluare profesională), consultarea angajaților la întocmirea acestui act administrativ cu caracter normativ și cu forță juridică obligatorie față de părțile contractului de muncă reprezintă expresia bunei-credințe a angajatorului, deci a părții contractuale cu poziție dominantă, fiind aptă să contribuie la asigurarea securității și stabilității în muncă a angajaților.

32. Or, prin derogarea instituită de dispozițiile articolului unic pct. 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2021, legiuitorul a eliminat dreptul la consultare al salariaților din microîntreprinderi din sfera măsurilor de protecție socială a muncii cu valență constituțională, ceea ce afectează dreptul garantat de art. 41 alin. (2) din Constituție în chiar substanța sa. Totodată, sunt valabile aceleași argumente mai sus prezentate pentru susținerea încălcării principiului egalității și al nediscriminării, consacrat de art. 16 alin. (1) din Legea fundamentală. În plus, se constată și încălcarea art. 115 alin. (6) din Constituție, din perspectiva interdicției Guvernului de a adopta ordonanțe de urgență prin care sunt afectate drepturi și libertăți prevăzute de Constituție.

33. Totodată, pentru argumentele mai sus arătate, Curtea reține că actul normativ criticat contravine și dispozițiilor art. 11, ale art. 20 și ale art. 148 alin. (2) din Constituție, în raport cu normele convenționale și de drept european care garantează dreptul la informare și la consultare al angajaților, respectiv partea I pct. 21 și 29 din Carta socială europeană revizuită, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996 și ratificată prin Legea nr. 74/1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 193 din 4 mai 1999 (potrivit cărora „*lucrătorii au dreptul de a fi informați și consultați în cadrul întreprinderii*”, respectiv „*toți lucrătorii au dreptul de a fi informați și consultați în procedurile de concediere colectivă*”), Directiva 91/533/CEE a Consiliului din 4 octombrie 1999 privind obligația angajatorului de a informa lucrătorii asupra condițiilor aplicabile contractului sau raportului de muncă [art. 1 alin. (2), care permite statelor să instituie excepții de la aplicarea directivei în condiții stricte, și anume:

a) pentru o durată totală care nu depășește o lună și pentru o săptămână de lucru care nu depășește 8 ore sau b) cu caracter ocazional sau special, cu condiția ca, în aceste cazuri, neaplicarea directivei să fie justificată de motive obiective] și art. 27 — *Dreptul lucrătorilor la informare și la consultare în cadrul întreprinderii* din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (potrivit căruia „*Lucrătorilor sau reprezentanților acestora li se garantează, la nivelurile corespunzătoare, informarea și consultarea în timp util, în cazurile și în condițiile prevăzute de dreptul Uniunii și de legislațiile și practicile naționale*”) (despre folosirea unei norme de drept european în cadrul controlului de constituționalitate ca normă interpusă celei de referință, a se vedea pe larg Decizia nr. 668 din 18 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 487 din 8 iulie 2011, Decizia nr. 871 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, pct. II.3 și Decizia nr. 64 din 24 februarie 2015, precitată, paragrafele 30 și 31).

34. Curtea remarcă, de asemenea, faptul că și legiuitorul ordinar a sesizat gravele deficiențe de natură constituțională ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021, respingând ordonanța de urgență criticată prin Legea nr. 275/2022.

35. În ceea ce privește soluția de constatare, în prezenta cauză, a neconstituționalității unui act normativ în prezent abrogat și, deci, eliminat din fondul activ al legislației, Curtea reține că efectul deciziei de admitere nu îl mai privește pe legiuitor, care deja a abrogat prin lege actul normativ criticat, ci se limitează la cadrul procesual al cauzei în care a fost ridicată prezenta excepție de neconstituționalitate, la cauzele aflate pe rolul instanțelor judecătorești la data publicării prezentei decizii, în care respectivele dispoziții constatate ca fiind neconstituționale sunt aplicabile, precum și la cauzele în care a fost invocată aceeași excepție de neconstituționalitate până la aceeași dată. În plus, în acest context particular, instanțele judecătorești investite cu soluționarea unor litigii similare sunt singurele autorități competente să soluționeze inclusiv conflictul dintre norma europeană și cea națională prin aplicarea directă atât a Constituției, cât și, prin prisma art. 148 alin. (2) și (4) din aceasta, a normelor europene obligatorii care sunt mai favorabile față de prevederile din dreptul intern (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 64 din 24 februarie 2015, precitată, paragraful 33).

36. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Federația Națională a Sindicatelor din Electricitate Phoenix din Călărași în Dosarul nr. 5.811/2/2021 al Curții de Apel București — Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal și constată că prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 — Codul muncii sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Curții de Apel București — Secția a IX-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 10 aprilie 2024.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent-șef,
Claudia-Margareta Krupenschi

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN

privind modificarea Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 73/2024 pentru aprobarea cuantumului unitar al plăților directe aferente cererilor de plată depuse în anul 2023, finanțate din Fondul european de garantare agricolă prin intervențiile din cadrul Planului strategic PAC 2023—2027

Având în vedere Referatul comun de aprobare nr. 1.412.000 din 5.06.2024 al Direcției generale dezvoltare rurală — Autoritate de management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală, în calitate de Autoritate de management pentru Planul strategic PAC 2023—2027 și al Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA),

în baza prevederilor:

— Planului strategic PAC 2023—2027 al României, aprobat prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene C (2022) 8.783 din 7 decembrie 2022, cu modificările și completările ulterioare;

— Regulamentului (UE) 2021/2.115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEAGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1.305/2013 și (UE) nr. 1.307/2013;

— Regulamentului (UE) 2021/2.116 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1.306/2013, cu modificările și completările ulterioare;

— Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/1.508 al Comisiei din 20 iulie 2023 de derogare, pentru anul 2023, de la articolul 44 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul (UE) 2021/2.116 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește nivelul avansurilor pentru intervențiile sub formă de plăți directe și intervențiile de dezvoltare rurală bazate pe suprafață și pe animale;

— Legii nr. 1/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, cu modificările și completările ulterioare;

— Hotărârii Guvernului nr. 1.571/2022 privind stabilirea cadrului general de implementare a intervențiilor aferente sectoarelor vegetal și zootehnic din cadrul Planului strategic PAC 2023—2027, finanțate din Fondul european de garantare agricolă și de la bugetul de stat, cu modificările și completările ulterioare;

— Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 80/2023 privind criteriile de eligibilitate, documentele justificative, condițiile și modul de implementare a intervențiilor aferente sectoarelor vegetal și zootehnic, prevăzute la art. 1 alin. (2) lit. a)—c) din Hotărârea Guvernului nr. 1.571/2022 privind stabilirea cadrului general de implementare a intervențiilor aferente sectoarelor vegetal și zootehnic din cadrul Planului strategic PAC 2023—2027, finanțate din Fondul european de garantare agricolă și de la bugetul de stat, cu modificările și completările ulterioare;

— Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 447/2023 pentru aprobarea realocării sumelor și stabilirea condițiilor de acordare a avansului pentru anul de cerere 2023 pentru plățile directe finanțate din Fondul european de garantare agricolă aferente intervențiilor din Planul strategic PAC 2023—2027, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul prevederilor:

— art. 57 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 3 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 85/2023 privind gestionarea financiară a fondurilor europene nerambursabile alocate României din FEAGA și FEADR, aferente politicii agricole comune, precum și a fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru perioada de programare 2023—2027 și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul garantării;

— art. 9 alin. (5) și (6) din Hotărârea Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigridină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite prezentul ordin.

Art. I. — Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 73/2024 pentru aprobarea cuantumului unitar al plăților directe aferente cererilor de plată depuse în anul 2023, finanțate din Fondul european de garantare agricolă prin intervențiile din cadrul Planului strategic PAC 2023—2027, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 151 din 23 februarie 2024, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 1 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 1. — (1) Intervențiile aferente plăților directe din Planul strategic PAC 2023—2027, denumit în continuare *PS PAC 2023—2027*, care fac obiectul prezentului ordin, sunt:

- a) PD-01 Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS);
- b) PD-02 Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS);
- c) PD-03 Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri;
- d) PD-04 Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil;
- e) PD-05 Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale);
- f) PD-06 Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hamești;

- g) PD-07 Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte;
 h) PD-08 Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat;
 i) PD-09 Sprijin cuplat pentru venit — Soia;
 j) PD-10 Sprijin cuplat pentru venit — Lucernă;
 k) PD-11 Sprijin cuplat pentru venit — Leguminoase pentru industrializare — mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi;
 l) PD-12 Sprijin cuplat pentru venit — Cânepă;
 m) PD-13 Sprijin cuplat pentru venit — Orez;
 n) PD-14 Sprijin cuplat pentru venit — Sămânță de cartof;
 o) PD-15 Sprijin cuplat pentru venit — Hamei;
 p) PD-16 Sprijin cuplat pentru venit — Sfeclă de zahăr;
 q) PD-17 Sprijin cuplat pentru venit — Legume cultivate în câmp pentru consum în stare proaspătă sau destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete);
 r) PD-18 Sprijin cuplat pentru venit — Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete);
 s) PD-19 Sprijin cuplat pentru venit — Fructe (prune, mere, cireșe, vișine, caise și piersici);

- t) PD-20 Sprijin cuplat pentru venit — Semințe pentru plante furajere;
 u) PD-21 Sprijin cuplat pentru venit — vaci de lapte;
 v) PD-22 Sprijin cuplat pentru venit — carne de vită;
 w) PD-23 Sprijin cuplat pentru venit — bivolițe de lapte;
 x) PD-24 Sprijin cuplat pentru venit — ovine-caprine;
 y) PD-25 Sprijin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase.
 (2) Se aprobă realocarea sumelor aferente intervențiilor, potrivit anexei nr. 1 la prezentul ordin.”

2. Articolul 2 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 2. — Se aprobă quantumul unitar al plăților pentru intervențiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. c), g)—x), conform anexei nr. 2, care face parte integrantă din prezentul ordin.”

3. Anexa se modifică și se înlocuiește cu anexele nr. 1 și 2 la prezentul ordin.

Art. II. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,
Violeta Mușat,
 secretar de stat

București, 5 iunie 2024.
 Nr. 230.

ANEXA Nr. 1
(Anexa nr. 1 la Ordinul nr. 73/2024)

Realocarea sumelor aferente intervențiilor

A. Intervenții cu sume disponibile

Denumirea intervenției	Suma disponibilă — euro —
PD-05 PD-08 Ecoscheme*	4.857.841,70
PD-09 Sprijin cuplat pentru venit — Soia	2.011.233,00
PD-11 Sprijin cuplat pentru venit — Leguminoase pentru industrializare — mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi	461.433,22
PD-12 Sprijin cuplat pentru venit — Cânepă	218.564,01
PD-13 Sprijin cuplat pentru venit — Orez	816.901,86
PD-16 Sprijin cuplat pentru venit — Sfeclă de zahăr	96.156,90
PD-19 Sprijin cuplat pentru venit — Fructe (prune, mere, cireșe, vișine, caise și piersici)	2.160.063,61
PD-20 Sprijin cuplat pentru venit — Semințe pentru plante furajere	899.710,40

B. Intervenții cărora li se realocă sume

Denumirea intervenției	Suma realocată — euro —
PD-03 Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri	4.857.841,70
PD-10 Sprijin cuplat pentru venit — Lucernă	4.717.949,37
PD-14 Sprijin cuplat pentru venit — Sămânță de cartof	370.725,27
PD-15 Sprijin cuplat pentru venit — Hamei	6.076,69
PD-17 Sprijin cuplat pentru venit — Legume cultivate în câmp pentru consum în stare proaspătă sau destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)	355.520,00
PD-18 Sprijin cuplat pentru venit — Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)	138.285,00
PD-24 Sprijin cuplat pentru venit — ovine-caprine	1.075.506,66

* Suma de 30.079.943,06 euro disponibilă în cadrul ecoschemelor PD-05—PD-08 a fost realocată către PD-01 și PD-03 prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 447/2023, cu modificările și completările ulterioare, iar diferența de 4.857.841,70 euro se realocă către PD-03.

ANEXA Nr. 2
(Anexa nr. 2 la Ordinul nr. 73/2024)

Cuantumul unitar al plăților directe aferente cererilor de plată depuse în anul 2023, finanțate din Fondul european de garantare agricolă prin intervențiile din cadrul Planului strategic PAC 2023—2027

Cuantumul unitar final pentru:

Nr. crt.	Intervenția	Cuantumul unitar final (euro ha/cap animal/ UVM — după caz)
1.	PD-01 Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)*	97,5715
2.	PD-02 Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS)*	51,1365
3.	PD-03 Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri	60,2988
4.	PD-04 Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil**	73,0000
5.	PD-05 Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)**	98,8000
6.	PD-06 Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști**	102,6000
7.	PD-07 Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte	100,1800
8.	PD-08 Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat	109,5200
9.	PD-09 Sprijin cuplat pentru venit — Soia	195,0000
10.	PD-10 Sprijin cuplat pentru venit — Lucernă	101,0000
11.	PD-11 Sprijin cuplat pentru venit — Leguminoase pentru industrializare — mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi	279,5000
12.	PD-12 Sprijin cuplat pentru venit — Cânepă	318,5000
13.	PD-13 Sprijin cuplat pentru venit — Orez	786,5000
14.	PD-14 Sprijin cuplat pentru venit — Sămânță de cartof	2.001,0000
15.	PD-15 Sprijin cuplat pentru venit — Hamei	599,9100
16.	PD-16 Sprijin cuplat pentru venit — Sfeclă de zahăr	1.170,0000
17.	PD-17 Sprijin cuplat pentru venit — Legume cultivate în câmp pentru consum în stare proaspătă sau destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)	1.600,0000
18.	PD-18 Sprijin cuplat pentru venit — Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)	2.100,0000
19.	PD-19 Sprijin cuplat pentru venit — Fructe (prune, mere, cireșe, vișine, caise și piersici)	737,1000
20.	PD-20 Sprijin cuplat pentru venit — Semințe pentru plante furajere	260,0000
21.	PD-21 Sprijin cuplat pentru venit — vaci de lapte	345,6927
22.	PD-22 Sprijin cuplat pentru venit — carne de vită	321,1140
23.	PD-23 Sprijin cuplat pentru venit — bivolițe de lapte	186,5208
24.	PD-24 Sprijin cuplat pentru venit — ovine-caprine	17,8508
25.	PD-25 Sprijin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase**	0,1796

* Cuantum unitar aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 447/2023 pentru aprobarea în anul 2023 a realocării sumelor și stabilirea condițiilor de acordare a avansului pentru plățile directe decuplate finanțate din Fondul european de garantare agricolă, din cadrul Planului strategic PAC 2023—2027, cu modificările și completările ulterioare.

** Cuantum unitar aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 73/2024 pentru aprobarea cuantumului unitar al plăților directe aferente cererilor de plată depuse în anul 2023, finanțate din Fondul european de garantare agricolă prin intervențiile din cadrul Planului strategic PAC 2023—2027, cu modificările ulterioare.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2024 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	2.760	760	275
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	3.280		300
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	4.920		440
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	940		100
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	3.760		340
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	3.500		320
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	1.200		110

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2024 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	65	160	400	960	2.110	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	115	290	730	1.750	3.850	1.150	2.880	7.200	17.280	38.020

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	75	190	480	1.150	2.530	750	1.880	4.700	11.280	24.820
ExpertMO	140	350	880	2.110	4.640	1.400	3.500	8.750	21.000	46.200

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	140 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

* Tarifele anuale se aplică pentru comenzile online efectuate până la 31 ianuarie 2024.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

5 948493 563723